

РЕШЕНИЕ

№ 736

гр. Стара Загора, 01.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**РАЙОНЕН СЪД – СТАРА ЗАГОРА, VII-МИ ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на четиринадесети юли през две хиляди
двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Свилен Жеков

при участието на секретаря Маргарита Огн. Николова
като разгледа докладваното от Свилен Жеков Гражданско дело №
20235530101571 по описа за 2023 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 103 - 257 от Гражданския
процесуален кодекс /ГПК/.

Ищецът Б. А. М. твърди, че с влязло в сила съдебно решение №
/** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. № ***** г.,
ответникът ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД бил осъден да му заплати сумата от 20000,00
лв., представляваща част от цялата заявена сума от 40000,00 лв. - претърпени
неимуществени вреди, вследствие на ПТП, настъпило на ***** г.,
изразяващи се в претърпени болки и страдания, емоционален стрес и
психически дискомфорт от преждевременната, внезапна и невъзвратима
загуба на неговия брат - Й. А. М., с когото ищецът се е намирал в особено
близки отношения на взаимна обич, доверие и привързаност, ведно със
законната лихва върху сумата, считано от ***** г. до окончателното
плащане на сумата.

С настоящия иск претендира от ответното дружество заплащане на
сумата от 20 000,00 лв., представляваща разликата между уважената по
посоченото по-горе дело част и пълния размер на заявеното вземане от 40
000,00 лв., ведно със законната лихва върху сумата, считано от ***** г.

до окончателното плащане на сумата.

Ищецът сочи, че сумата по гр.д. № ***** г. на Старозагорски районен съд му била присъдена като обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди - душевни болки и страдания от смъртта на брат му, загинал вследствие на ПТП от ***** г., причинено от виновното и противоправно поведение на И. Д. И.. На посочената дата, И. управлявал МПС - специализиран автомобил /сметосъбирателен/ марка ***** с рег. № *****, собственост на ***** гр. София. В района на улица 23-та в посоченото населено място, при извършване маневра - движение на заден ход в посока запад - изток, не е наблюдавал пътя зад превозното средство, не е осигурил лице, което да му сигнализира за опасности, в резултат на което по непредпазливост е причинил смъртта на Й. А. М. - брат на ищеца. Ищецът изяснява, че с влязла в сила присъда № ***** г. на Старозагорски районен съд по НОХД № ***** г., И. Д. И. бил признат за виновен за извършеното престъпление по чл. ****, ал. 1, б. „в“, предл. „първо“, във вр. с чл. 342, ал. 1 НК и чл. 58а, ал. 1 НК и му е наложено наказание, съгласно разпоредбите на НК. Соци още, че с влязлото в сила решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. № ***** г., съдът е приел за установено, че са налице всички елементи от фактическия състав на непозволеното увреждане, а именно: деяние, противоправност на деянието, вина, причинна връзка и вреди. Приел е също така, че ищецът попада в кръга лица, които са правоимащи съгласно ТР от 21.06. 2018 г. по ТД № 1/2016 г. на ОС на НГТК на ВКС - претърпял е и търпи болки и страдания вследствие смъртта на пострадалото лице - негов брат, тъй като е създал трайна и дълбока емоционална връзка с починалия, характеризираща се с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. С посоченото решение, съдът е приел още, че към момента на извършване на деянието - ***** г., за управлението от виновния водач специализиран автомобил марка „*****“, модел *****, рег. № *****, е била налице валидно сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ при ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, по застрахователна полица № BG*****, издадена със срок на валидност за периода от ***** г. до ***** г. и дружеството било уведомено за настъпилото застрахователно събитие на ***** г. С оглед гореизложеното и предвид обстоятелството, че с настоящия иск се претендира единствено разликата

до пълния размер на вземането на ищеца, следвало да се съобрази, че влязлото в сила решение по уважения частичен иск, се ползвало със силата на присъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното право при предявения в настоящото производство иск за разликата до заявения пълен размер на вземането, произтичащо от същото право.

Отделно от това, към настоящия момент ищецът продължавал да търпи душевни болки и страдания от внезапната и невъзвратима загубата на своя по - голям брат - Й.. Споменът за него не избледнявал, мъката и тъгата не намалявали, липсата му била непреодолима за ищеца. Ищецът се чувствал самотен, беззащитен, непълноценен и нещастен. Не можел да понесе тежката загуба и запълни огромната празнота. С времето още повече се самоизолирал, вглъбявал се в себе си, избягвал контактите с други хора, страдал от безсъние, нямал желание за нищо, изпитвал отчаяние и безнадеждност, разстройвал се винаги, когато си спомнел за Й.. До сега пазел снимка на Й. в телефона си, която съхранявала жив спомена за него.

Моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника да му заплати сумата от 20 000,00 лв., представляваща разликата между уважената с влязло в сила решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. № ***** г. част и пълния размер на претенцията от 40 000,00 лв., обезщетение за претърпени неимуществени вреди в резултат на непозволено увреждане - болки и страдания, в качеството му на брат на Й. А. М., ведно със законната лихва върху сумата, считано от ***** г. - датата на уведомяването за настъпилото застрахователно събитие до окончателното изплащане на обезщетението.

В законоустановения срок по чл. 131, ал. 1 ГПК е депозиран отговор на исковата молба от ответника като е взето становище за неоснователност на иска. Ответникът намира, че вредите на ищеца били напълно обезщетени, видно от представеното с исковата молба решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. ***** г. Вече била присъдена сумата в размер на 20 000,00 лв., застрахователно обезщетение за смъртта на Й. А. М., като в решението било ясно записано на стр. 15, че тази сума съдът счита за справедлива и намира искът за основателен до сумата от 20 000,00 лв., а не както се навеждали твърдения с исковата молба, че съдът е уважил иска за 40 000,00 лв. Присъдената сума от 20000,00 лв. била над обичайно присъжданите

на братя и сестри, когато се докажела изключителна силна емоционална връзка и зависимост, каквито в настоящия случай липсвали. Вече била обезщетена и майката на Й. А. М., Г. А. М.а, със сумата от 20 000,00 лв. Й. е живеел в едно домакинство с майка си, но брат му е живеел отделно, имал е своя жена и деца. Отношенията между двамата братя били обичайни.

Ответникът оспорва твърденията изложени в исковата молба във връзка с механизма на осъществяване на твърдяното пътнотранспортно произшествие. Счита, че Й. А. М. е нарушил правилата за безопасност, като е останал на степенката на специализирания автомобил за сметосъбиране. Не се доказало доколко Й. бил грамотен и дали е имал техническата възможност да разпише Книгата за инструктаж, но било очевидно за всеки гражданин, който се грижел за собствената си цялост и здраве с грижата на добрия стопанин, че не трябвало да стърчи на степенката на товарния автомобил, когато, той се движи на заден ход, на тясна улица, ограничено от една страна със стена на сграда, а от другата страна със стълбове. Още при постъпване на работа работодателят разяснил на служителя правилата за безопасност, но Й. А. М. не ги е спазил, като е останал да се вози, при положение, че е запознат с опасностите на конкретния пътен участък. Имало разлика да се вози, когато товарния автомобил се придвижвал напред и когато се придвижвал назад, очевидно било, че видимостта за водача е ограничена, опасността за возещите била огромна, за това на товарния автомобил била монтирана сигнализация, когато се движи назад, за да се пазят пешеходци, които се движат зад товарния автомобил и още повече, операторите на самия автомобил. Й. е бил длъжен да слезе от специализирания автомобил и да навигира водача за евентуални препятствия, намиращи се зад него, съгласно чл. 40, ал. 2 ЗДВП. До толкова до колкото увреденият е допринесъл за настъпването на вредите, обезщетението следвало да се намали съгласно чл. 51, ал. 2 ЗЗД. Настъпването на вреди не можело да се вмени във вина единствено на водача на автомобила, служителите били длъжни да действат в екип и да подадат ясен сигнал за наличието на препятствие зад автомобила. Й. обективно е допринесъл за вредоносния резултат, като се е качил да се вози зад товарен автомобил, сметосъбирач, при движение на заден ход, което било недопустимо. Като служител Й. много добре е бил запознат с ограничената видимост за водача и с очевидната опасност. Всъщност товарният автомобил се е отклонил надясно, защото другият сметосъбирач, извикал, че отляво е

тясно и машината минава близо до стена, но Й. не е гледал.

Ответникът счита още, че са съществували отношения на общност, привързаност, обич и доверие между ищеца и починалия Й. А. М., които да са били прекъснати единствено с оглед на настъпилото пътнотранспортно произшествие. Ищецът вече е имал свое семейство, имал е грижи по отглеждането и възпитаването на децата си, отношенията с брат му са останали на второстепенен план. Няма данни кога ищецът и Й. са живеели в общо домакинство, като няма данни за периодичността и естеството на поддържаните от тях отношения. Видно от представената искова молба ищецът е с адрес в гр. *****, докато Й. А. М. е от село *****, където е настъпил пътния инцидент. В тази връзка поддържа, че исковата сума е в изключително завишен размер. Претенцията общо за 240000,00 лв. /вече получени 220000,00 лв. от майката и брата на пострадалия/ обезщетение за претендирани неимуществени вреди била завишена по размер с оглед минималната работна заплата за страната, към момента на настъпване на събитието /която е 610,00 лв., съгласно ПМС № ***** г./, претендирали се 393 МРЗ, които покривали доход за период от почти 33 години, който размер е прекомерен спрямо българската и европейска практика и законодателство. Ищецът е работил на трудов договор за минимална работна заплата. Размерът не бил съобразен и с платената премията от 200,54 лв., получена от застрахователя-ответник, покриваща отговорността на водача. Освен това съгласно Тълкувателно решение № 1/21.06.2018 г. по тълк. дело № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС, възможността за обезщетяване на лица, извън изброените в ППВС № 4/1961 г. и ППВС № 5/1969 г. се допуска само като изключение, когато болките и страданията от смъртта на близкия родственик надхвърлят по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка. Наличието на особено близка житейска връзка, даваща основание за присъждане на неимуществени вреди от смърт, следва да се преценява от съда във всеки отделен случай, въз основа на фактите и доказателствата по делото. Обезщетение следвало да се присъди само тогава, когато от доказателствата можел да се направи несъмнен извод, че лицето, което претендира обезщетение е провело пълно и главно доказване за съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни като интензитет и продължителност морални болки и страдания. Събирателният

понятиен израз „особено близка, трайна и дълбока житейска и емоционална връзка с починалия“, логически изключвал проявите на отношения от време на време при разделно живеене, дори и те да са емоционално топли, на доверие, уважение и някаква подкрепа. При родство по сребрена линия от втора степен /брат - сестра/, той/ събирателния понятиен израз /предполагал/ изисквал най-вече съвместен живот в общо домакинство, т.е. на отношения като тези в едно семейство и/или поне взаимна или едностранна безвъзмездна грижа, подпомагане при всяка нужда или пък разчитане един на друг до състояние „единия да не може без другия“, сила на емоционална и духовна привързаност, сравнима е тази между дете и родител или дори в повече. Особено означавало нещо, което се различава по качество и степен от обикновеното, нормалното, т.е. стои над него. Към датата на събитието ищецът и починалият му брат са били на **** г., респ. *** г. В тази възраст обичайно на преден план излизали отношенията с партньора и приятелския кръг, за сметка на отношенията е биологичните родственици. Ищецът вече е имал свое семейство, което съвсем естествено е станало най-значимият емоционален център в неговия живот и отношенията е брат му Й. са останали на заден план. В тази връзка твърди, че приложените към исковата молба писмени доказателства не обосновават в достатъчна степен основание да се направи изключение от разрешението, залегнало в ППВС № 4/1961 г. и ППВС № 5/1969 г. Съгласно чл. 412, ал. 3 КЗ застрахователя изпадал в забава 30 дни, след като бъде уведомен и му бъдат представени всички необходими документи, включително банкова сметка на пострадалия. Предвид изложеното счита, че ответното дружество не е изпаднало в забава, за да му се възлага и задължение за изплащане на лихва. Вземането не било ликвидно и изискуемо.

В открито съдебно заседание, ищецът, редовно призован, се явява, се представлява от процесуален представител – адвокат, който заявява, че поддържа исковата молба и няма възражения по доклада. Моли съда да уважи предявения иск и да му присъди направените разноски.

В открито съдебно заседание ответникът редовно призован, не се явява и не се представлява. Депозира молба, с която заявява, че оспорва иска като неоснователен и моли за неговото отхвърляне. Претендира разноски.

Старозагорски районен съд, като съобрази правните доводи на страните,

събраните писмени и гласни доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е втори поред частичен осъдителен иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди с правно основание чл. 432, ал. 1 вр. чл. 493, ал. 1, т. 1 и т. 5 от Кодекса на застраховането /КЗ/ вр. с чл. 86, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/ от роднина на пострадало лице срещу застраховател по договор за застраховка „Гражданска отговорност“ за заплащане на обезщетение за причинени неимуществени вреди от смъртта на брат на ищеца, настъпила при ПТП на **** г., виновно причинена от водача на застрахованото МПС, в размер на 20 000,00 лв., ведно със законната лихва за забава, считано от датата на застрахователната претенция до окончателното изплащане след уважен първи частичен иск в размер на 20 000,00 лв. от 40 000,00 лв. целия с влязло в сила решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. № ***** г.

Процесуална предпоставка за надлежното упражняване правото на иск е увреденият да е сезирал с искане за плащане на застрахователно обезщетение застрахователя по реда на чл. 380 КЗ. Това е абсолютна **положителна процесуална** предпоставка за упражняване на правото на иск пред съда, предвидена в специален закон и свързана с изтичането на определен срок - чл. 498, ал. 3 КЗ. Срокът е тримесечен, регламентиран в чл. 496, ал. 1 КЗ и с изтичането му преди или по време на процеса е обусловена допустимостта на претенцията. В случая осъдителният иск е допустим /вж. писмени доказателства, л. 19 от делото/.

1/ По основаниято на иска за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди:

Съгласно чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ с договора за застраховка „Гражданска отговорност“ застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица **имуществени и неимуществени** вреди, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие. Увреденото лице, спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ /чл. 432, ал. 1 КЗ/.

Застрахователят по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ по смисъла на чл. 429, ал. 1 и чл. 477 КЗ отговаря за чужди виновни действия и по характер отговорността му е гаранционно – обезпечителна. Той има задължението да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него вреди на трети лица, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие. Отговорността на застрахователя по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ е функционално обусловена от деликтната отговорност на застрахования – пряк причинител на увреждането.

Правната норма, регламентирана в чл. 432, ал. 1 КЗ, урежда и гарантира правната възможност на увреденото лице да предяви пряк иск за обезщетяване на претърпените вреди срещу застрахователя, с когото делинквентът или отговорно за неговото противоправно деяние лице е сключил договор за застраховка “Гражданска отговорност”, обезпечаваща неговата деликтна отговорност. Фактическият състав, от който възниква имуществената отговорност на застрахователя за заплащане на застрахователно обезщетение на увреденото лице, обхваща следните две групи материални предпоставки /юридически факта/: 1/ застрахованият виновно да е увредил ищеца, като му е причинил **имуществени или неимуществени вреди**, които от своя страна да са в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на застрахования и 2/ наличие на застрахователно правоотношение, произтичащо от договор за застраховка “Гражданска отговорност” между делинквента и ответника - застраховател.

С влязло в сила решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. № ***** г. /потвърдено с решение № ***/***** г. на Старозагорски окръжен съд по в.т.д. № ***** г. – чл. 296, т. 2 ГПК/ е уважен изцяло предявения частичен иск между същите страни и на същото основание, като в полза на ищеца е присъдено обезщетение изцяло в рамките на заявената частична претенция от 20 000,00 лв. Със съдебното решение е прието, че са налице предпоставките за обезщетяване на претърпените от ищеца неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от смъртта на Й. А. М. настъпила вследствие от пътнотранспортно произшествие осъществено на ***** г. в с. *****, от И. Д. И., който при управление на

специализиран автомобил за сметосъбиране марка „*****“, модел *****, рег.№ *****, /застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ в ЗД „Лев Инс“ АД, застрахователна полица № BG*****, издадена със срок на валидност за периода от *****г. до ***** г./ е причинил смъртта на Й. М.. Съдът е обсъдил възраженията на ответника за съпричиняване на вредоносния резултат и е приел, **че процент на съпричиняване не следва да се определя.**

В цитираното дело /както и на л. 19 от настоящото/ се съдържа кореспонденция между ищеца и ответника, обективизирана в уведомление по чл. 380 КЗ от ищеца до ЗД „Лев Инс“ АД с вх. № 13/***** г., по която застрахователна претенция не е било налице произнасяне от ответника, т.е. налице е отказ за обезвреда.

Съгласно задължителните за съдилищата разяснения и указания, съдържащи се в т. 2 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. на ВКС по т.д. № 3/2016 г., ОСГТК, решението по уважен частичен иск за парично вземане се ползва със сила на пресъдено нещо **относно правопораждащите факти на спорното субективно материално право при предявен в друг исков процес иск за защита на вземане за разликата до пълния размер на паричното вземане, произтичащо от същото право.** Независимо, че с частичния иск се търси защита в ограничен обем, въведеното основание на иска като **правопораждащ юридически факт е единно и неделимо**, както при предявен частичен иск за част от вземането, така и при последващия иск за разликата до пълния размер на вземането, произтичащо от същото право. При уважаване на частичния иск обективните предели на СПН обхващат **основанието на иска, индивидуализирано посредством правопораждащите факти** /юридическите факти, от които правоотношението произтича/, страните по материалното правоотношение и съдържанието му **до признатия размер** на спорното субективно материално право. Поради това, че общите правопораждащи юридически факти са едни и същи, както за частичния иск, така и за иска за останалата част от вземането, те се ползват от последиците на СПН при разглеждане на иска за останалата част от вземането. В случаите, когато предмет на последващия иск за съдебна защита е разликата /остатъка/ от вземането, се касае до същото субективно материално право, същото вземане, **но в останалия незаявен с предявения**

преди това частичен иск обем. По двата иска се претендира едно и също вземане, но в различен обем, различни части. **Предвид правоустановяващото и преклудиращото действие на СПН е недопустимо в последващия исков процес за остатъка от вземането да се спори относно основанието на вземането и правната му квалификация.**

След като с влязло в сила решение, с което е уважен предявеният частичен иск, са установени фактите, релевантни за съществуването на претендираното право, макар и заявено в частичен обем /размер/, то позоваването в последващ процес по иск за разликата до пълния размер на вземането, произтичащо от същото правоотношение, на факти, осуетяващи възникването на субективното материално право или опорочаващи правопораждащите правоотношението факти и водещи до унищожаването му, е преклудирано. Формираната СПН на решението по частичния иск относно основанието **преклудира правоизключващите и правоунищожавашите възражения на ответника срещу правопораждащите правно релевантни факти, относими към възникването и съществуването на материалното правоотношение, от което произтича спорното право.** Правопогасяващите възражения на ответника за останалата част от вземането не се преклудират, тъй като е допустимо за разликата, която не е била предявена с първоначалния иск, вземането да е погасено по давност, чрез плащане, прихващане или по друг начин. Правоотлагащите възражения по отношение на останалата част от вземането също не се преклудират, защото е възможно да се твърдят факти, които отлагат нейната изискуемост.

Съобразявайки така изложените по-горе задължителни тълкувания на закона и цитираното влязло в сила и ползващо се със сила на присъдено нещо съдебно решение между същите страни, с което е уважен частичен иск за една част от парично вземане, друга част от която е претендиран с настоящата искова молба, настоящият съдебен състав приема предявеният иск за безспорно доказан по отношение на неговото основание. Влязлото в сила съдебно решение, постановено по предявения частичен иск между същите страни, задължава настоящият съдебен състав да приеме, че от водача на застрахования при ответника по валиден договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ специализиран автомобил за сметосъбиране марка „*****“, модел *****, рег.№ ***** е причинено непозволено увреждане на ищеца, тъй като е причинена смъртта

на неговия брат Й. М., поради което застрахователят-ответник му дължи обезщетение за причинените от същото преки и непосредствени неимуществени вреди, а също така и лихви за забава, когато застрахованият е отговорен пред увредения за тяхното плащане. В тази връзка **всички възражения на ответника в отговора на исковата молба /напълно идентичен с отговора на исковата молба по гр.д. № ***** г. на Старозагорски районен съд, л. 21-27/** относно основанието на иска, вкл. възражението за съпричиняване, а именно 1/ механизъм на ПТП, 2/ съпричиняване от починалия – чл. 51, ал. 2 ЗЗД и 3/ несъществуващи отношения на общност и близост между ищеца и починалия му брат /вж. напр. определение № 50172/16.03.2023 г. на ВКС по т.д. № 1191/2022 г., I т.о., в което ясно се сочи, че съществено за произнасянето по предявения иск за остатъка от вземането при уважен частичен иск, е обстоятелството, че по въпроса за материалноправната легитимация на ищите да получат обезщетение за неимуществените вреди от смъртта на своя брат, е формирана сила на пресъдено нещо с решението по частичния иск, уважен срещу ответника/ се явяват преклудирани от СПН на решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. № ***** г. и не следва да бъдат обсъждани в настоящото производство, като поради тези причини всички доказателствени искания на ответника в тази връзка бяха отклонени – вж. определение №1500/07.06.2023 г. /л. 42-43 от делото/. По отношение на близките отношения на ищеца и починалия му брат следва да се добави, че разпоредбата на чл. 432, ал. 1 КЗ регламентира право на увредения, спрямо който застрахованият е отговорен, да иска пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ обезщетение за причинените му вреди. Застрахователят по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ по смисъла на чл. 429, ал. 1 и чл. 477 КЗ отговаря за чужди виновни действия и по характер отговорността му е гаранционно – обезпечителна. Той има задължението да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него вреди на трети лица, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие. Отговорността на застрахователя по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" е функционално обусловена от деликтната отговорност на застрахования – пряк причинител на увреждането. В случая, ищецът е брат на увреденото, по

смисъла на чл. 478 КЗ, лице – Й. М. починал в резултат на застрахованото събитие – настъпилото на ***** г. ПТП. По смисъла на **Тълкувателно решение № 1/21.06.2018 г. на ВКС по т.д. № 1/2016 г., ОСНГТК** кръга от лица, които имат право да претендират обезщетение за претърпени неимуществени вреди от смъртта на близък включва лицата, посочени в **Постановление № 4/25.05.1961 г. и Постановление № 5/24.11.1969 г. на Пленума на Върховния съд**, и по изключение всяко друго лице, което е създавало трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Възраженията на застрахователя, заявени в отговора на исковата молба, са с оглед наличието на особено близка връзка между ищеца и починалия и значителни по обем и интензитет страдания, претърпени вследствие на загубата, даващи основание за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, но както се посочи те са преклудирани от СПН на предходното съдебно решение, тъй като настоящият съд както вече се каза по тези въпроси е обвързан с влязлото в сила решение по първия частичен иск. Въпросните обстоятелства - особената, трайна и дълбока емоционална връзка между ищеца и дядо му, както и претърпените от смъртта на последния продължителни по характер и интензитет болки и страдания, са основания за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди и както е посочил самия ответник – застраховател, обуславят материалната легитимация на ищеца, то те са обхванати от задължителната СПН, с която решението по първия частичен иск се ползва и обвързва настоящата инстанция. Поради това този въпрос не следва да се преразглежда. **Извън това**, следва само да се отбележи, че ищецът е ангажирал доказателства и в тази насока, от които въпросните обстоятелства, обуславящи правото му на обезвреда са установени и в **настоящото производство – вж. свидетелските показания на С. М.а /протокол от о.с.з. на 14.07.2023 г., л. 54-57 от делото/. Промяната в емоционалното състояние на ищеца след смъртта на брат му е установена от свидетелските показания и се отнася за един продължителен период. Невъзможността да превъзмогне загубата подкрепят извода за изключителната близост между ищеца и пострадалия му брат.**

В обобщение - с оглед влязлото в сила решение на Старозагорски районен съд и дадените задължителни указания с т. 2 от Тълкувателно

решение № 3/22.04.2019 г. на ВКС по т.д. № 3/2016 г., ОСГТК, решението по уважения частичен иск за сумата от 20 000,00 лв. – обезщетение, се ползва със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното субективно материално право при предявен в друг исков процес иск за защита на вземане за разликата до пълния размер на паричното вземане, произтичащо от същото право, какъвто именно е настоящия. Предвид правоустановяващото и преклудиращото действие на СПН е недопустимо в последващия исков процес за остатъка от вземането да се спори относно основанието на вземането и правната му квалификация. Затова и следва да се приемат за установени правопораждащите факти на иска, включително относно механизма на настъпване на ПТП и отговорността на ответника, също липсата на съпричиняване с оглед отхвърленото възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от починалия, т.е. 1/ наличието на действително застрахователно правоотношение между делинквента и ответника по договор за застраховка “Гражданска отговорност”, който е обезпечил неговата деликтна отговорност към момента на настъпване на ПТП, 2/ застрахованият /И. Д. И./ чиято деликтна отговорност през процесния период е била обезпечена чрез сключване на договор за застраховка “Гражданска отговорност” при ответното дружество, виновно е увредил ищеца, като му е причинил неимуществени вреди, които от своя страна са в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на застрахования и 3/ липса на съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД от страна на починалия Й. М.. **Налице са всички материални предпоставки за възникване на спорното материално право по чл. 432, ал. 1 КЗ, които са установени с решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. № ***** г.**

Може да се посочи още, че отговорността на застрахователя-ответник е обусловена от отговорността на водача на автомобила, за който при него е била сключена застраховка „Гражданска отговорност“ Т.е., трябва да се изследва дали са в случая предпоставките по чл. 45 ЗЗД за водача на специализиран автомобил за сметосъбиране марка „*****“, модел *****, рег.№ ***** И. Д. И.. В случая граждански съд вече е взел становище по този въпрос с влязло в сила решение, което на основание чл. 297 ГПК е задължително за съда по настоящото дело. Задължително е и за страните по настоящото дело - като страни и по делото, в което е било

постановено вече влязлото в сила решение /чл. 298, ал. 1 ГПК/. Освен това Впрочем, всички предпоставки за ангажиране на деликтната отговорност на водача И. Д. И. са налице в случая, защото той е признат с влязла в сила присъда за виновен /т.е. деянието му освен деликт, представлява и престъпление/ в причиняването на смъртта на брата на ищеца. Така са доказани деянието /под формата на действие/, противоправността му, неговия автор и вината на последния, както и причинно-следствена връзка между деянието и вредоносните последици. Поради това и на основание чл. 300 ГПК и чл. 413, ал. 1 и ал. 2 НПК съдът по гражданското дело, разглеждащ гражданските последици от деянието, е обвързан от становището на наказателния съд по тези въпроси.

2/ По размера на обезщетението за неимуществени вреди:

Единственият спорен в настоящия съдебен процес въпрос остава този относно размера на дължимото на ищеца обезщетение, за претърпените неимуществени вреди от внезапната загуба на своя брат в рамките на заявената претенция, **вкл. възражението на ответника**, че Старозагорски районен съд вече бил определил справедливо обезщетение в размер на 20 000,00 лв., а не както се навеждали твърдения с исковата молба, че съдът бил уважил иска за 40 000,00 лв.

Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение не е компенсаторно, а заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 ЗЗД – по справедливост от съда. Съгласно ППВС № 4/1968 г. /препотвърдено в тази своя част и с **Тълкувателно решение № 1/21.06.2018 г. на ВКС по т.д. № 1/2016 г., ОСНГТК/** понятието “справедливост” по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. Специфичното е, че стойността на неимуществената вреда не може да бъде точно фиксирана с допустими по ГПК доказателствени средства, с оглед на факта, че по същество негативното въздействие на деликта навлиза в неимуществената сфера на пострадалия или увредения и е част от неговия психо-емоционален статус, който няма как да бъде обективно установен. Възприятия в тази

насока се съдържат в показанията на разпитаните в хода на двете съдебни производства свидетели, които дават светлина за претърпените от увреденото лице болки и страдания. Съдът е този, който във всеки конкретен случай преценява по справедливост размер на дължимото обезщетение, отчитайки понесените от увреденото лице болки и страдания, а и неудобствата – емоционални, физически и психически, които ги съпътстват и които зависят не само от обективен, но и от субективен фактор – конкретния психо–емоционален статус на пострадалия /субективното отношение към случилото си и отражението му върху психиката с оглед степента на психическа и емоционална зрялост на лицето, възрастта му и други/.

В случая със сила на пресъдено нещо е установено, че вследствие на настъпило пътнотранспортно произшествие осъществено на ***** г. в с. ***** от И. Д. И., който при управление на специализиран автомобил за сметосъбиране марка „*****“, модел *****, рег.№ *****, застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ в ЗД „Лев Инс“ АД, застрахователна полица № BG*****, издадена със срок на валидност за периода от *****г. до ***** г. е причинил смъртта на Й. М..

За установяване на свързаните с преживяването обстоятелства в хода на двете съдебни производства са разпитани като свидетели С. Д. М.а – съпруга на ищеца, В. Д. Т. и К. П. И.. От показанията на свид. С. М.а се установява, че ищецът е възприемал починалия си брат Й. като баща /тъй като баща им е починал когато братята са били малки/. След като свид. М.а се омъжила за ищеца до смъртта на неговия брат Й. са живели в една къща в различни помещения /дори първоначално в едно помещение/ и братята никога реално не са се отделяли. Починалият Й. е гледал децата на брат си като свои. Откакто Й. е починал ищецът е вдигал кръвно налягане. Не можел да приеме, че брат му е починал. Постоянно е ходил на гроба на починалия, на първата година му е вдигнал паметник. Починалият Й. е държал парите в семейството и той организирал посрещането на всички разходи. Ищецът след смъртта на брат си бил отчаян и променен. След като свидетелката забременяла Й. помогнал да изградят още една стая за нея. Помогнал на самата нея по време на бременността й, дори изкарал бебето. Освен това Й. полагал много грижи за децата на ищеца. Дори когато ищецът съобщил на свидетелката за смъртта на Й. казал, че баща му починал. След неговата смърт искал да отиде/избяга в

чужбина, но не издържал повече от два-три месеца и се върнал, вкл. за да направи паметник на брат си. Дори още като деца двамата братя били близки и в отлично отношение – никога не се били карали или били. Й. е поемал грижите и за тяхната майка. Свидетелката З. Д. /снаха на ищеца/ изяснява, че тримата братя /И., Й. и ищеца Б./ живеели в едни двор, в обща къща. За храна, вода и лекарства се грижил Й.. Ищецът отишъл до ***** с цел да забрави за брат си Й., но не издържал и скоро се върнал. Б. платил паметника на брат си Й.. Свидетелката В. Д. посочва, че починалият Й. е бил като баща за ищеца, тъй като се е грижили за цялото семейство. Винаги са живеели заедно – всички братя и техните семейства. Дори след смъртта на брат си ищецът заминал да работи за *****, но не могъл да се сдържи и се върнал. Свидетелят К. И. заявява, че тримата братя – ищецът, И. и починалия Й. живеели в едно домакинство, като Й. се е грижел за всички.

Настоящият съд дава вяра на показанията на четиримата свидетели по реда на чл. 172 ГПК, тъй като са последователни и логични, резултат са на непосредствени и лични възприятия, кореспондират на събраните по делото писмени доказателства, а и не се опровергават от други такива. В тази връзка следва да се посочат **две неща**: **1/** настоящият съд цени показанията на разпитаните свидетели както по гр.д. № ***** г. на Старозагорски районен съд, ката и по настоящото дело, **тъй като и по двата частични иска** се преценяват едни и същи конкретни обстоятелства, посочени в ППВС № 4/1968 г. /така напр. **решение № 65/31.05.2022 г. на ВКС по гр.д. № 3185/2021 г., I г.о./** и **2/** поради казаното в т. 1, свидетелските показания на С. М.а няма да се взимат предвид, в тези техни части, в които се излагат **нови факти** – **напр.** продължаващото влошаване на кръвното налягане на ищеца, увеличаване на лекарствата му поради това обстоятелство, продължаващата липса на социални контакти на ищеца, тъй като при определяне на справедлив размер на обезщетението по втория частичен иск не следва да се съобразяват нови факти, които не са били преценявани при разглеждането на първия частичен иск /така отново **решение № 65/31.05.2022 г. на ВКС по гр.д. № 3185/2021 г., I г.о./**.

При определяне на обезщетението на ищеца брат на загиналия, настоящият съд споделя изразеното от съдебния състав разглеждащ гр.д. № ***** г. по описа на Старозагорски районен съд, според който следва да се

вземе предвид обстоятелствата, че ищецът, с оглед изключително близките отношения с брат му Й. М. тежко е понесъл загубата на своя брат и със смъртта му е загубил морална подкрепа и опора, братята са живели в едно домакинство още от деца, между тях е имало отношения на взаимно уважение, разбирателство, привързаност, подкрепа, ищецът е лишен от братската обич, грижи, закрила и финансова подкрепа. Следва обаче да се посочи, че вероятно поради пропуск предходният съдебен състав на Старозагорски районен съд разглеждащ и решаващ делото не е обсъдил определени обстоятелства имащи значение за размера на обезщетението за неимуществени вреди както следва: 1/ действително ищецът тежко е понесъл загубата на своя брат и със смъртта му е загубил морална подкрепа и опора, но значението на това обстоятелство е по-силно изразено от загубата на брата на ищеца, тъй като от всички свидетелските показания се установява, че ищецът е възприемал починалия Й. не просто като близък роднина, а като баща още от дете, поради загубата на техния баща когато са били деца и дори при съобщаване за смъртта на Й. ищецът е казал „нашия баща е починал“, като в следва да се добави, че в случая не става въпрос просто за финансова подкрепа, а за цялостна организация на бита на домакинството от починалия Й. – тъй като всички парични средства са се предавали на него и той е посрещал всички нужди, 2/ не са отчетени обстоятелствата, че починалия Й. е бил близък не само със своя брат – ищеца, но и със семейството на ищеца, като също се е грижил пряко и непосредствено за членовете на семейството на ищеца, дори е помогнал за раждането на дете на ищеца, 3/ не е отчетен опитът на ищеца /оказал се неуспешен/ да преодолее загубата на брат си чрез заминаване за друга държава – *****, водещ неминуемо до сериозна промяна както в ежедневието живот, вкл. семейния на ищеца и до сериозна /макар и оказала се временна/ промяна в спокойния му дотогава начин на живот, 4/ въпреки, че е отчетено, че ищецът вследствие на смъртта на брат си е претърпял болки и страдания, съпоставими по интензитет и времетраене с нормално присъщите за случая, **не е отчетен механизма на настъпване на деликта и внезапната загуба на най-близък човек** и 5/ не е отчетен като самостоятелно обстоятелство нормативно определения лимит на обезщетението за причинени неимуществени вреди, виновно причинени от застраховано лице по застраховка “Гражданска отговорност” – до 10 420 000 лв. при едно пострадало лице, какъвто е настоящият случай /така чл. 492, ал.

1, т. 1 КЗ in fine/. **Лимитът на застрахователното покритие е самостоятелно релевантно обстоятелство**, тъй като икономическата конюнктура е в основата и на непрекъснатото нарастване и осъвременяване нивата на застрахователно покритие за неимуществени вреди, причинени от застрахования на трети лица. Независимо от функционално обусловената отговорност на застрахователя от отговорността на прекия причинител на застрахователното събитие, при определяне на дължимото застрахователно обезщетение би следвало да се отчитат в пълна степен и конкретните икономически условия, а като ориентир за размерите на обезщетенията би следвало да се вземат предвид и съответните нива на застрахователно покритие към релевантния за определяне на обезщетението момент /така **решение № 1/26.03.2012 г. на ВКС по т. д. № 299/2011 г., II т.о., решение № 83/06.07.2009 г. на ВКС по т.д. № 795/2008 г., II т.о., решение № 121/09.07.2012 г. на ВКС по т.д. № 60/2012 г., II т.о./**. При наличие на законовите предпоставки за ангажиране на пряката отговорност на застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“, застрахователната сума по нея следва да се има предвид като един от критериите за решението на съда по приложението на чл. 52 ЗЗД – така решение № 189/04.07.2012 г. на ВКС по т.д. № 634/2010 г., II т.о. Всички анализирани дотук обстоятелства и конкретното им проявление по делото обуславят по-висок размер на дължимото от ответника на ищцата обезщетение.

От друга страна обстоятелствата, които обосновават **по-нисък размер на обезщетението са**, че ищецът към момента на смъртта на брат си е на **** г., т.е. на зряла възраст е, има собствено семейство – съпруга и деца, които биха му помогнали да преодолее по-лесно негативните последици от смъртта на брат си, изградена личност е - притежава както трудови, така и семейни навици.

При конкретния и съвкупен анализ на всички обективни обстоятелства в конкретния казус обсъдени подробно по-горе – както тези, които обуславят по-висок размер на обезщетението за неимуществени вреди, така и тези който обуславят по-нисък размер настоящият съд приема, справедливият размер на заместващото обезщетение на ищеца **е в размер на 30 000,00 лв.** /а не 40 000,00 лв. както счита ищеца/, т.е. настоящият съдебен състав намира, че претърпените неимуществени вреди както се посочи следва да бъдат обезщетени в размер 30 000,00 лв., от които 20 000,00 са вече присъдени с

влязлото в сила съдебно решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. ***** г., което води до извода, че ще бъдат присъдени още 10 000,00 лв. до пълния определен справедлив размер на обезщетението от 30 000,00 лв.

Възражението на ответника относно размера на обезщетението за неимуществени вреди, основаващо се на довода, че Старозагорски районен съд вече бил определил справедливо обезщетение в размер на 20 000,00 лв., а не както се навеждали твърдения с исковата молба, че съдът бил уважил иска за 40 000,00 лв. не се споделят от настоящия съд поради **три самостоятелни причини**:

1/ В решение № 65/31.05.2022 г. на ВКС по гр. д. № 3185/2021 г., I г.о., се сочи, че е правилен решаващият извод на въззивния съд, че при разглеждането на втория частичен иск съдът не е обвързан от общия размер на обезщетението за неимуществени вреди от 40 000 лв., приет за справедлив при разглеждането на първия частичен иск. Този извод съответства на приетото в Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. на ВКС по тълк. д. № 3/2016 г. на ОСГТК, че решението по уважен частичен иск за парично вземане се ползва със сила на пресъдено нещо само относно правопораждащите факти на спорното субективно материално право при предявен в друг исков процес иск за защита на вземане за разликата до пълния размер на паричното вземане, произтичащо от същото право; че при уважаване на частичния иск обективните предели на СПН обхващат основанието на иска, индивидуализирано посредством правопораждащите факти /юридическите факти, от които правоотношението произтича/, страните по материалното правоотношение и съдържанието му до признатия размер на спорното субективно материално право.

2/ Определянето на общия размер на справедливото обезщетение за неимуществени вреди и уважаване на иска – изцяло или в цялост в резултат на определеното обезщетение са две понятия от различен правен порядък, тъй като определянето на размера на справедливото обезщетение е функция на разпоредбата на чл. 52 ЗЗД вр. чл. 12 ГПК а уважаването на иска изцяло или частично е функция на разпоредбата на чл. 6, ал. 2 ГПК. Казаното се подкрепя **директно от приетото в Тълкувателно решение № 1/01.08.2022 г. на ВКС по т.д. № 1/2021 г., ОСГТК, че при прилагане разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от**

Закона за задълженията и договорите преценката на съда за размера на справедливото обезщетение за неимуществени вреди от деликт не е ограничена от заявената претенция, но не може да се присъди сума, надхвърляща поисканата в петитума на исковата молба. Освен това оценката на увредения по отношение на претърпените неимуществени вреди, която намира своя израз в петитума на исковата молба, не е и не може да бъде ограничителен критерий за свободното определяне на размера на справедливото обезщетение от страна на съда. Поради това в посоченото **Тълкувателно решение № 1/01.08.2022 г. на ВКС по т.д. № 1/2021 г., ОСГТК** е изведена следната последователност при разглеждане и решаване на искове за определяне на обезщетения по чл. 52 ЗЗД, а именно: **1/** определяне на справедливия размер на обезщетението /т.е. приложението на чл. 52 ЗЗД вр. чл. 12 ГПК/, **2/** неговото редуциране съобразно приетия процент съпричиняване и **3/** произнасяне по иска относно неговия размер съобразно чл. 6, ал. 2 ГПК, тъй като в мотивите ВКС ясно е записал, че съдът следва в своите мотиви да посочи величината /размера/, спрямо която прилага намаляването, а размерът на паричното обезщетение, предявен с исковата молба, има значение с оглед забраната за произнасяне plus petitum.

В съдебно решение № ***/***** г. на Старозагорски районен съд по гр.д. ***** г., на което се позовава ответника в отговора на исковата молба, както се посочи по-горе поради пропуск, не е процедирано по описания начин - **не е определян** справедлив общ размер на обезщетението за неимуществени вреди, а единствено е обективирана решаващата воля на съдебния състав за уважаване на изцяло на иска и поради това обективно невярно е изложеното в отговора на исковата молба, **че на стр. 15 от съдебното решение, съдът е записал че „сумата от 20 000,00 лв. съдът намира за справедлива и намира иска за основателен за сумата от 20 000,00 лв.“ – цит отг. искова молба.** Всъщност на обсъжданата стр. 15 предходният съдебен състав **е записал единствено**, че „намира частичния иск за основателен и доказан в предявения размер от 20 000,00 лв.“ – цит. съдебното решение. Не води до друг извод и записаното на стр. 14 от цитираното съдебно решение /на която дори не се позовава ответника/, в която се обсъжда размера на обезщетението, като отново предходния съдебен състав без да определя справедлив размер на обезщетението е записал, че „предявения частичен иск в размер на 20 000 лв. от цялата заявена претенция

в размер 40 000лв. се явява основателен“, т.е. отново се коментира основателността на иска, а не общия размер на справедливото обезщетение. Поради това именно е предявен настоящия, втори частичен иск, тъй като в мотивите си предходния състав на Старозагорски районен съд е процедирал в отклонение на постановките на Тълкувателно решение № 1/01.08.2022 г. на ВКС по т.д. № 1/2021 г., ОСГТК изразявайки становище/коментирайки, единствено основателността на иска по отношение на предявения размер, без обаче никъде в съдебното решение да сочи, в какъв общ размер би било вземането на ищеца за обезщетение за вредите, настъпили за него в резултат на смъртта на брат му, посочвайки единствено, че искът е основателен за сумата от 20 000,00 лв.

3/ Дори да се приеме безкритично тезата на ответника, че определеният размер на справедливото обезщетение е 20 000,00 лв. /която не се споделя от настоящия съдебен състав по изложените вече съображения/, то съгласно горесцитираното решение № 65/31.05.2022 г. на ВКС по гр. д. № 3185/2021 г., I г.о., различният общ размер на обезщетението може да бъде мотивиран от съда по втория частичен иск с обстоятелства, които не са били обсъждани при разглеждането на първия частичен иск, но само ако те са в предмета на делото /например когато се касае за пропуск на съда по първия частичен иск, който не е обсъдил определени обстоятелства, въпреки че е бил длъжен да ги обсъди/. В случая е налице именно тази хипотеза – на стр. 15 от настоящото съдебно решение бяха посочени пет групи обстоятелства, които не са били отчетени от предходния състав на Старозагорски районен съд както следва: 1/ действително ищецът тежко е понесъл загубата на своя брат и със смъртта му е загубил морална подкрепа и опора, но значението на това обстоятелство е по-силно изразено от загубата на братя на ищеца, тъй като от всички свидетелските показания се установява, че ищецът е възприемал починалия Й. не просто като близък роднина, а като баща още от дете, поради загубата на техния баща когато са били деца и дори при съобщаване за смъртта на Й. ищецът е казал „нашия баща е починал“, като в следва да се добави, че в случая не става въпрос просто за финансова подкрепа, а за цялостна организация на бита на домакинството от починалия Й. – тъй като всички парични средства са се предавали на него и той е посрещал всички нужди, 2/ не са отчетени обстоятелствата, че починалия Й. е бил близък не само със своя брат – ищеца, но и със семейството на ищеца,

като също се е грижил пряко и непосредствено за членовете на семейството на ищеца, дори е помогнал за раждането на дете на ищеца, **3/** не е отчетен опитът на ищеца /оказал се неуспешен/ да преодолее загубата на брат си чрез заминаване за друга държава – *****, воещ неминуемо до промяна както в ежедневиия живот, вкл. семейния на ищеца и до сериозна /макар и оказала се временна/ промяна в спокойния му дотогава начин на живот, **4/** въпреки, че е отчетено, че ищецът вследствие на смъртта на брат си е претърпял болки и страдания, съпоставими по интензитет и времетраене с нормално присъщите за случая, не е отчетен механизма на настъпване на деликта и внезапната загуба на най-близък човек и **5/** не е отчетен като самостоятелно обстоятелство нормативно определения лимит на обезщетението за причинени неимуществени вреди, виновно причинени от застраховано лице по застраховка “Гражданска отговорност” – до 10 420 000 лв. при едно пострадало лице, какъвто е настоящият случай /така чл. 492, ал. 1, т. 1 КЗ in fine/. Лимитът на застрахователното покритие е самостоятелно релевантно обстоятелство, тъй като икономическата конюнктура е в основата и на непрекъснатото нарастване и осъвременяване нивата на застрахователно покритие за неимуществени вреди, причинени от застрахования на трети лица. Независимо от функционално обусловената отговорност на застрахователя от отговорността на прекия причинител на застрахователното събитие, при определяне на дължимото застрахователно обезщетение би следвало да се отчитат в пълна степен и конкретните икономически условия, а като ориентир за размерите на обезщетенията би следвало да се вземат предвид и съответните нива на застрахователно покритие към релевантния за определяне на обезщетението момент /така **решение № 1/26.03.2012 г. на ВКС по т. д. № 299/2011 г., II т.о., решение № 83/06.07.2009 г. на ВКС по т.д. № 795/2008 г., II т.о., решение № 121/09.07.2012 г. на ВКС по т.д. № 60/2012 г., II т.о./**. При наличие на законовите предпоставки за ангажиране на пряката отговорност на застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“, застрахователната сума по нея следва да се има предвид като един от критериите за решението на съда по приложението на чл. 52 ЗЗД – така **решение № 189/04.07.2012 г. на ВКС по т. д. № 634/2010 г., II т.о., които не са били обсъдени, респ. взети предвид от предходния съдебен състав на Старозагорски районен съд.**

Отделно от изложеното следва да се посочи още, че **са неоснователни**

доводите в отговора на исковата молба, с които се прави опит да се обвърже определеното на ищеца обезщетение за неимуществени вреди с определеното на Г. М.а - майка на починалия Й. обезщетение за неимуществени вреди, тъй като размерът на обезщетенията не се намира в каквато и да било връзка, вкл. на преюдициалност – болките и страданията на всяко лице са индивидуални и не зависят от болките или страданията на друго лице, което води до извода, че и размерите на присъжданите обезщетения не се намират в такава зависимост. Следва да се каже още, че изложеното в отговора на исковата молба, че ищецът твърдял, че му било определено обезщетение в размер на 40 000,00 лв. също е неточно - никъде в исковата молба не се твърди от ищеца, че му е било определяно общо справедливо обезщетение от 40 000,00 лв.

С оглед всичко изложено предявеният иск следва да бъде уважен за сумата от 10 000,00 лв., като за горницата до предявения размер от 20 000,00 лв. следва да се отхвърли.

По претенцията за обезщетение за забава:

Процесният договор за застраховка „Гражданска отговорност“ е сключен на ***** г. и по силата на пар. 22 ПЗРКЗ, в сила от 01.01.2016 г., спрямо него се прилагат разпоредбите на действащия Кодекс за застраховането, който урежда по различен начин въпросът за лихвата върху застрахователните обезщетения. Съгласно разпоредбата на чл. 496, ал. 1 КЗ срокът за окончателно произнасяне по претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите не може да е по-дълъг от три месеца от нейното предявяване по реда на чл. 380 КЗ пред застрахователя, сключил застраховката „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, или пред неговия представител за уреждане на претенции.

От представеното по делото заявление за заплащане на застрахователно обезщетение, вх. № 13/***** г. /л. 19 от делото/ се установява, че ищецът е предявил искане за заплащане на обезщетение за претърпените от процесното ПТП вреди на ***** г., т.е. срокът за произнасяне на ответника е изтекъл на 16.07.2020 г. /присъствен ден/, т.е. от дата 16.07.2020 г. ответникът е в забава.

Въпреки това законна лихва върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди следва да се определи от дата ***** г., която е

датата на уведомяване на застрахователя за настъпилото ПТП по следните съображения - независимо, че за периода от ***** г. /на която дата е уведомен ответника/ до 16.07.2020 г. вкл. застрахователят не е в забава по чл. 497, ал. 1 КЗ, за този период той дължи законна лихва за забава върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди, но на основание чл. 429, ал. 3 КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, доколкото лихвите, прибавени към обезщетението за неимуществени вреди, не надхвърлят застрахователната сума. Тези лихви застрахователят дължи **не за собствената си забава, а за забавата на застрахования делинквент**, с оглед **функционалната** обусловеност на отговорността на застрахователя от отговорността на делинквента. Съгласно чл. 429, ал. 3, изр. 2-ро КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, застрахователят дължи на увреденото лице лихвите за забавата на застрахования по застраховка „Гражданска отговорност“, считано от по-ранната дата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от 1/ застрахования делинквент или 2/ от увреденото лице, вкл. чрез предявяване от последното на застрахователна претенция, стига лихвите да са в рамките на лимита на отговорност на застрахователя, определен от размера на застрахователната сума. В случая, поради липса на други данни по делото, настоящият съд приема, че застрахователят е уведомен за застрахователното събитие на ***** г. с предявяване на застрахователната претенция от увреденото лице, поради което за периода от ***** г. до 16.07.2020 г. ответникът дължи законна лихва за забава върху застрахователното обезщетение за неимуществени вреди, на основание чл. 429, ал. 3 КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ /така изцяло **решение № 167/30.01.2020 г. на ВКС по т.д. № 2273/2018 г., II т.о./**. В **решение № 128/04.02.2020 г. на ВКС по т.д. № 2466/2018 г., I т.о., определение № 320/27.05.2021 г. на ВКС по т.д. № 2063/2020 г., I т.о.,** по поставения правен въпрос също се приема, че в хипотезата на пряк иск от увреденото лице срещу застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ в застрахователната сума по чл. 429 КЗ / в сила от 01.01.2016 г. / се включва дължимото от застрахования спрямо увреденото лице обезщетение за забава за периода от момента на уведомяване на застрахователя, респ. предявяване на претенцията от увреденото лице пред застрахователя, а не и от момента на увреждането. По отношение на задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на

автомобилистите в чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ е предвидено, че застрахователят покрива отговорността на застрахования за лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, т.е. при ограниченията на чл. 429, ал. 3 КЗ - само в рамките на застрахователната сума и за периода с начало от уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие, респ. предявяване на претенция от увреденото лице. В чл. 494, т. 10 КЗ изрично се изключват от застрахователното покритие всички разноси и лихви извън тези по чл. 429, ал. 2 и ал. 5 КЗ при спазване на условията по чл. 429, ал. 3 КЗ, т. е. не се покриват лихви за периода от датата на деликта до датата на уведомяване на застрахователя.

Изложеното и прието както от ВКС, така и от настоящия съд се подкрепя и от цялостния анализ на правната уредба по КЗ и КЗ /отм./ - налице е различен правен режим между КЗ /отм./; и действащия КЗ. При действието на КЗ /отм./; по отношение на третото увредено лице, предявило иска по чл. 226, ал. 1 КЗ /отм./; респективно чл. 432 КЗ, застрахователят дължи законната лихва от деня на непозволеното увреждане, тъй като делинквентът дължи законна лихва при непозволено увреждане от момента на деликта, респ. откриването на дееца, когато той е бил неизвестен – арг. чл. 84, ал. 3 ЗЗД и чл. 223, ал. 2 КЗ /отм./. Разпоредбата на чл. 226, ал. 2 КЗ /отм./, която урежда отговорността на застрахователя пред третото лице, изключва възможността застрахователят да прави възражение на увреденото лице по прекия иск за неуведомяване по чл. 224, ал. 1 КЗ /отм./ и недължимост на лихвата до датата на съобщаване. Последницата от неизпълнението на задължението на застрахования да уведоми застрахователя е застрахователят с регресен иск да иска от застрахования заплатените от него лихви за забава – така напр. **решение № 217/20.12.2017 г. на ВКС по т.д. № 990 / 2017 г., II т.о., решение № 107/01.09.2017 г. на ВКС по т.д. № 441/2016 г., I т.о., решение № 105/13.07.2017 г. на ВКС по гр.д. № 60097/2016 г., I г.о., решение № 126/29.05.2017 г. на ВКС по т.д. № 994/2016 г., II т.о., решение № 24/23.03.2017 г. на ВКС по гр.д. № 60047/2016 г., III г.о.** При действието на КЗ изрично е регламентирано, че застрахователното покритие включва и лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ /арг. чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ/, тоест застрахователят отговаря за лихвата за забава, когато застрахованият отговаря за тях пред увреденото лице, което в хипотезата на деликта произтича от правилото на чл. 84, ал. 3 ЗЗД. Въпреки това в чл. 429, ал. 3 КЗ е регламентирано, че лихвите за забава

на застрахования по ал. 2, т. 2, за които той отговаря пред увреденото лице, се плащат от застрахователя само в рамките на застрахователната сума /лимита на отговорност/. В този случай от застрахователя се плащат само лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 КЗ или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. С други думи, отговорността на прекия причинител за лихви, считано от датата на непозволеното увреждане съществува, но същата /по силата на самия кодекс/ се поема от застрахователя от един по-късен момент, **в който му е станало известно настъпването на застрахователното събитие.** Не е налице законова възможност в тежест на застрахователя да се възложат и лихвите за времето от увреждането до уведомяването му за това. Именно в този смисъл е нормата на чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, според която в застрахователното обезщетение се включват само лихви за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на ал. 3. В ал. 3 са посочени две условия, ограничаващи размера на претенцията за лихви – първото е тя да не надхвърля рамките на застрахователната сума /лимита на отговорността/ и второто условие е да се начисли от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. Този извод не може да бъде оборен от правилото на чл. 497 КЗ, във вр. чл. 496 от КЗ. Тези норми установяват отговорността на самия застраховател за плащане на законни лихви върху дължимо обезщетение, която отговорност е резултат от неговата собствена забава. Лихвата не е обусловена от поведението на делинквента, нейният размер вече не е част от застрахователната сума /визирана в чл. 429 КЗ/ и не може да бъде ограничаван от размера на последната.

По съдебноделоводните разноски:

По отношение на адвокатското възнаграждение - при този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, право на разноски има ищеца и на основание чл. 78, ал. 3 и ал. 8 ГПК право на разноски има ответника тъй като искът е частично уважен/отхвърлен.

1/ По разноските на ищеца – действително в кориците на гр.д. № 1571/2023 г. на Старозагорски районен съд не се намира/съдържа договор за правна защита и съдействие сключен между ищеца и процесуален представител – адвокат или други доказателства – напр. фактура за дължимо адвокатско възнаграждение и извлечение от банкова сметка, удостоверяващо постъпване на дължимото възнаграждение по сметката на процесуалния представител - адвокат /за сравнение вж. другите две съдебни дела – гр.д. № ***** г. на Старозагорски районен съд – договор за правна защита и съдействие се намира на л. 14 от това дело, приложен към пълномощно от 05.02.2021 г. – л. 13 и в.т.д. № ***** г. на Старозагорски окръжен съд – договор за правна защита и съдействие се намира на л. 28 от това дело, приложен към пълномощно от 25.07.2022 г. – л. 29/. Представено е единствено пълномощно от 10.04.2023 г. /л. 21 от делото/ и пълномощно за преупълномощаване от 11.07.2023 г. /л. 53 от делото/, като пълномощните касаят единствено валидно учредената представителна власт на процесуалните представители, а не разноските по делото.

Въпреки това разноси за адвокатско възнаграждение в хипотеза на осъществена безплатна адвокатска помощ се следват и ще бъдат присъдени на ищеца поради следните съображения:

Съгласно практиката на ВКС обективизирана напр. в **определение № 201/30.05.2022 г. на ВКС по ч.гр.д.№ 532/2022 г., III г.о., определение № 163/13.06.2016 г. на ВКС по ч.гр.д. № 2266/2016 г., I г.о., определение № 515/02.10.2015 г. на ВКС по ч.т.д. № 2340/2015 г., I т.о., определение № 60338/07.10.2021 г. на ВКС по ч.т.д. № 1226/2021 г., I т. о.,** в които е прието, че по въпроса за елементите от фактическия състав на правото на адвокатско възнаграждение в хипотезата на чл. 38, ал. 2 ЗАдв., **вкл. дали такова право възниква при непредставен по делото договор за правна защита и съдействие, в който да е посочено едно от основанията по чл. 38, ал. 1, т. 1 – т. 3 ЗАдв.** се сочи, че **достатъчно за уважаване на искане по чл. 38, ал. 2 ЗАдв. е: 1/ по делото да е осъществена правна помощ без данни за договорен в тежест на доверителя размер на възнаграждението по чл. 36, ал. 2 ЗА, 2/ заявление, че предоставената помощ е договорена като безвъзмездна и отсъствие на данни, които да опровергават това заявление и 3/ отговорност на насрещната страна за разноси съобразно правилата на чл. 78 ГПК.** Поради

това непредставянето на писмен договор за безплатна правна помощ не препятства упражняването на правото по чл. 38, ал. 2 ЗА, тъй като принципът на чл. 36, ал. 1 ЗА е, че адвокатът има право на възнаграждение за своя труд, а размерът му в хипотезата на чл. 38, ал. 2 ЗА, според императивната повеля на последната норма, се определя в рамките на предвидения минимален размер в Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Вж. и **определение № 528/20.06.2012 г. на ВКС по ч.т.д. № 195/2012 г., II т.о.**, в което се приема, че дори да не са налице изрични съвпадащи волеизявления на всяка от страните по упълномощителната сделка минималният размер, определим съгласно Наредбата, се явява гарантиран винаги, в съответствие с принципа за възмездност на адвокатския труд /чл. 36, ал. 1 от ЗАдв./, дори при липса на договор /чл. 36, ал. 3 ЗАдв./, като в хипотезите на чл. 38, ал. 1 от ЗАдв., предпоставка за заплащането на този минимален размер е единствено постановяване на позитивно за страната, представлявана от адвокат, решение /чл. 38, ал. 2 ЗАдв. вр. с чл. 78, ал. 1 ГПК/. Интересите на противната страна не се явяват накърнени. Наличието на изрично договорено възнаграждение и недоказването му, би било единствено в ущърб на страната, имаща право на възмездяването му и то когато същото е било договорено в размер над гарантирания, съгласно Наредбата.

В случая от представеното пред настоящата инстанция пълномощни /л. 21 и л. 53 от делото/, че ищецът е бил представляван по делото от адв. Р. Ж., която е изготвила и депозирала исковата молба, а в о.с.з. на 14.07.2023 г. /вкл. в представената по делото писмена защита/ е налице изявление от преупълномощения от нея адв. С. Т., който в устните състезания е поискал присъждане на адвокатски хонорар в хипотеза на чл. 38, ал. 2 ЗАдв., като тук следва да се посочи, че и по предходните дела по първия частичен иск - гр.д. № ***** г. на Старозагорски районен съд и в.т.д. № ***** г. на Старозагорски окръжен съд правната помощ спрямо ищеца е била осъществена безплатно. При така установените факти, следва да се приеме, че са налице всички изискуеми предпоставки за присъждане на адвокатско възнаграждение в полза на адв. Р. Ж. в хипотезата на чл. 38, ал. 2 ЗАдв. - оказана е правна помощ на ищеца Б. М., налично е изявление, че тя е осъществена при условията на чл. 38, ал. 1, т. 3, пр. 1 ЗАдв., без да са налице данни, опровергаващи безплатния характер на правната помощ и ищецът, спрямо когото предявеният иск е частично уважен, има право на разноски

според чл. 78, ал. 1 ГПК съразмерно на уважената част.

С оглед цената на иска /20 000,00 лв./ следва на основание чл. 7, ал. 2, т. 3 от Наредба № 1/2009 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения да бъде определено адвокатско възнаграждение в размер на 2200,00 лв. /1300,00 лв.+9% за горницата над 10 000,00 лв., т.е. 900,00 лв./ и да бъде присъдена на адв. Р. Ж. **сумата от 1100,00 лв.** на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАдв. вр. чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1/2009 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, за процесуално представителство на ищеца по делото **съразмерно на уважената част от иска** /доказателства за налична регистрация по ЗДДС на адв. Р. Ж. не са представени, не се и твърди да е налична такава регистрация/. По отношение на адвокатското възнаграждение от 1100,00 лв. следва да се посочи, че правилото, че на присъждане подлежат само действително направените, т.е., заплатени разноси, не е абсолютно – изключения от него са допустими, но само в изрично предвидените случаи. Според нормата на чл. 38, ал. 2 ЗАдв., когато адвокатът е оказал безплатна правна помощ на нуждаещо се от издръжка, материално затруднено лице или на свой роднина, близък или друг юрист, при постановяване на благоприятно решение по спора за представлявания, съдът осъжда насрещната страна да заплати на адвоката възнаграждение в размер, не по-нисък от предвидения в наредбата на Висшия адвокатски съвет по чл. 36, ал. 2 ЗАдв. За уважаване на искането по чл. 38, ал. 2 ЗАдв. както се каза е достатъчно по делото да е била осъществена правна помощ без данни за договорен в тежест на доверителя размер на възнаграждението по чл. 36, ал. 2 ЗАдв.; заявление, че предоставената правна помощ е договорена като безвъзмездна и липса на данни, които да го опровергават; отговорност на насрещната страна за разноси съобразно правилата на чл. 78 ГПК, които предпоставки се установиха.

2/ По разноските на ответника - с оглед изхода на правния спор и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответника следва да се присъдят разноси. Ответникът претендира и юрисконсултско възнаграждение, което настоящият съд, при съобразяване на действителната фактическа и правна сложност на делото, определи на основание чл. 78, ал. 8 ГПК във вр. с чл. 37 ЗПП и чл. 25, ал. 1 от Наредба за заплащането на правната помощ в размер от 100,00 лв., /без приложение на възможността на чл. 25, ал. 2 от Наредба за заплащането на правната помощ/, от които са дължими 50,00 лв. съразмерно

на отхвърлената част от иска.

3/ По отношение на разноските по делото за държавна такса ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на Старозагорски районен съд сумата от 400,00 лв. държавна такса /от обща държавна такса от 800,00 лв./ съразмерно на уважената част от иска, тъй като ищецът е освободен от внасянето на държавна такса /вж. разпореждане № 2624/26.04.2023 г., л. 33 от делото/.

Мотивиран от гореизложеното и на основание чл. 235, ал. 1 ГПК,
Старозагорски районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА по иска с правно основание чл. 432, ал. 1 вр. чл. 493, ал. 1, т. 1 и т. 5 КЗ вр. с чл. 86, ал. 1 ЗЗД Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК: 121130788, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Симеоновско шосе“ № 67А да заплати на Б. А. М., ЕГН: ***** и адрес: гр. ***** сумата от **10 000,00 лв.** /десет хиляди лева/, частична претенция от твърдяно цяло вземане в пълен размер на 40 000,00 лв. - като е предявена в настоящото дело претенция за останалите 20 000,00 лв. /при приет от съда справедлив размер от общо **30 000,00 лв.** /, представляваща обезщетение за претърпени **неимуществени** вреди, от смъртта на Й. А. М., настъпила в резултат на ПТП от ***** г. и причинено от застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ /застрахователна полица № BG*****, издадена със срок на валидност за периода от *****г. до ***** г./ водач – И. Д. И., на специализиран автомобил за сметосъбиране марка „*****“, модел ***** , рег.№ ***** , ведно със законната лихва върху тази сума, считано от ***** г. до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над сумата от **10 000,00 лв.** до пълния претендиран размер от **20 000,00 лв.** като неоснователен.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 и ал. 8 ГПК Б. А. М., ЕГН: ***** и адрес: гр. ***** да заплати на Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК: 121130788, със седалище и

адрес на управление: гр. София, бул. „Симеоновско шосе“ № 67А, сума от **50,00 лв.** /петдесет лева/, представляваща направени по делото разноски за юрисконсултско възнаграждение съразмерно на отхвърлената част от иска.

ОСЪЖДА Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК: 121130788, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Симеоновско шосе“ № 67А, да заплати на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. вр. чл. 7, ал. 2, т. 3 от Наредба № 1/2009 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения на адв. Р. Д. Ж. с личен номер ***** от ***** адвокатско възнаграждение в размер на общо **1100,00 лв.** /хиляда и сто лева / за процесуално представителство на ищеца по делото.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 6 ГПК, Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК: 121130788, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Симеоновско шосе“ № 67А, да заплати по сметка на Старозагорски районен съд разноски по гр.д. № 1571/2023 г. по описа на съда сумата от **400,00 лв.** /четиристотин лева/ – държавна такса съразмерно на уважената част от иска.

Решението подлежи на въззивно обжалване с въззивна жалба пред Старозагорски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от настоящето решение да се връчи на страните по делото, заедно със съобщението за постановяването му на основание чл. 7, ал. 2 ГПК.

Съдия при Районен съд – Стара Загора: _____